

Tarixin sınağından uğurla çıxan strateji müttəfiqlik

Petro POROŞENKO: “Azərbaycanla beynəlxalq müstəvidə hər kəs hesablaşır”

Azərbaycanın Şərqi Avropa-nın böyük dövlətlərindən olan Ukrayna ilə əlaqələrinin zəngin tarixi var. İki xalq arasında daim dostluq münasibətləri hökm sürüb. Hələ XX əsrin əvvəllərində, 1918-ci ildə müsəlman Şərqi Avropa-nın ilk demokratik respublikası olan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin Ukraynanın paytaxtı Kiyevdə nümayəndəliyini açılıb. 1919-cu ildə isə Ukrayna Respublikasının Bakıda diplomatik missiyası fəaliyyətə başlayıb. Sovet hakimiyyəti illərində isə bu iki respublika arasında möhkəm iqtisadi və mədəni əlaqələr mövcud idi. İkinci Dünya müharibəsi illərində Ukraynanın azadlığı uğrunda cəsarətlə vuruşan azərbaycanlılardan 20 nəfəri Sovet İttifaqı Qəhrəmanı adına layiq görülmüşdü.

Münasibətlər geniş spektri əhatə edir

Azərbaycanla Ukrayna dövlət müstəqilliklərini bərpa etdikdən sonra əlaqələr yeni müstəvidə formalaşdı. Diplomatiya münasibətləri 1992-ci ildə qurulsa da, ulu öndər Heydər Əliyevin 1993-cü ildə Prezident seçilməsindən sonra ikitərəfli əlaqələr inkişaf etməyə başlayıb. Təbii ki, əlaqələrin inkişafında hələ sovet dövründə formalaşmış ənənəvi münasibətlərin böyük rolu var. Ona görə SSRİ-nin dağılmasından sonra həm Azərbaycan, həm də Ukrayna üçün ağır sosial-iqtisadi çətinliklərin meydana çıxmasına baxmayaraq, bu ölkələr qarşılıqlı işgüzar əməkdaşlıq ənənəsini qoruyub saxlaya bildilər. Sonrakı dövrdə çoxtərəfli qarşılıqlı əməkdaşlıq nəticəsində Ukrayna Azərbaycanın yaxın tərəfdaşına çevrilib. Bu gün iki ölkə arasında münasibətlər beynəlxalq əməkdaşlıqdan tutmuş iqtisadi və hərbi sahələrə qədər geniş spektri əhatə edib, müxtəlif sahələrdə 100-dən artıq sənəd imzalanıb.

İndiyədək Azərbaycan və Ukrayna prezidentləri qarşılıqlı olaraq dəfələrlə səfərlər ediblər. Bu səfərlərin hər biri əlaqələrin inkişafına impuls verib, yeni əməkdaşlıq istiqamətlərini əsasını qoyub. Ukrayna Prezidenti Petro Poroşenkonun bu günlərdə Azərbaycana rəsmi səfəri də iki ölkə arasındakı dostluq və tərəfdaşlıq münasibətlərinin göstəricisidir.

Xatırladaq ki, bu, Prezident Petro Poroşenkonun Azərbaycana ilk rəsmi səfəri idi. Onun Prezident İlham Əliyevlə Bakıda apardığı danışıqlar qarşılıqlı münasibətlərin müxtəlif spektrləri üzrə əlaqələrin inkişafı istiqamətində tərəflərin marağını nümayiş etdirdi. Bunu Prezidentlər Şurasının iclasında Ukrayna-Azərbaycan əlaqələrinin müxtəlif aspektləri üzrə aparılan geniş müzakirələr və gələcək birgə fəaliyyət üçün addımların müəyyənləşdirilməsi təsdiq edir.

Ümumiyyətlə, Şuranın gündəliyi çox geniş idi və energetika, nəqliyyat, hərbi-texniki əməkdaşlıq, siyasi əlaqələr, beynəlxalq təşkilatlarda fəaliyyət və digər məsələlər müzakirə olundu. Prezident İlham Əliyevin qeyd et-

diyi kimi, hazırda iki ölkə arasındakı ticarət dövriyyəsi nə bizi, nə də Ukrayna tərəfini qane edə bilməz. Çünki iki ölkənin iqtisadi potensialı mövcud ticarət dövriyyəsinə yüksəkdir. Görüşdə bu məsələ ətrafında da müzakirələr aparılıb və bütün məsələlərlə bağlı iki ölkənin aidiyyəti qurumlarına tapşırıqlar verilib. Azərbaycanın artıq çox geniş ixrac imkanları var və Ukrayna bazarları da bu baxımdan mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Eləcə də Ukrayna istehsalı olan məhsulların Azərbaycana ixracının artırılması və daha geniş sahələri əhatə etməsi mümkündür. İqtisadi əməkdaşlığın davamı olaraq həmçinin birgə investisiya layihələrinin icrası da nəzərdə tutulur. Artıq iki ölkənin investisiya imkanlarının araşdırılması üçün müvafiq göstərişlər verilib. Qarşıya qoyulan vəzifələrin yerinə yetirilməsi təbii ki, Ukrayna və Azərbaycanın əməkdaşlığına yeni təkan verəcək, o cümlədən ticarət dövriyyəsini artıracaq.

Səfərin dolğun işgüzar şəraitdə keçməsinə dövlətlərarası münasibətlərin inkişafı yolunda bir sıra vacib sənədlərin imzalanması da göstərir. “Azərbaycan Respublikası və Ukrayna Prezidentləri Şurasının Beşinci İclasının Protokolu”, “Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsi ilə Ukraynanın Dövlət Fiskal Xidməti arasında malların hava nəqliyyatı ilə daşınmasına dair gömrük hüquqpozmalarına qarşı mübarizə sahəsində qarşılıqlı fəaliyyət haqqında Protokol” və “Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi ilə Ukrayna Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi arasında 2016-2020-ci illər üzrə mədəniyyət və incəsənət sahəsində əməkdaşlığa dair Proqram” iki ölkə arasında tərəfdaşlığa perspektivdə böyük töhfələr verəcək.

Əməkdaşlıq üçün imkanlar böyükdür

Azərbaycan zəngin enerji ehtiyatlarına malik ölkədir. Təsadüfi deyil ki, bu sahədə əksər Avropa ölkələri Azərbaycanla əməkdaşlıq edir. Ölkəmizlə Ukrayna arasında da bu istiqamətdə əməkdaşlıq telləri mövcuddur. Azərbaycanın Dövlət Neft Şirkəti - SOCAR artıq Ukraynanın iqtisadi hə-

yatında fəal iştirak edir və böyük həcmdə - 200 milyon dollardan çox sərmayə qoyub. Bununla yanaşı, Odessa-Brodı layihəsinin canlanması enerji sahəsində əməkdaşlığa yeni töhfələr verə bilər. Azərbaycan dünya bazarlarına, o cümlədən Avropaya böyük həcmdə öz neftini ixrac edir. Eyni zamanda, Xəzərin şərq sahillərində yerləşən ölkələr üçün tranzit rolunu oynayır. Odessa-Brodı layihəsi isə tranzit imkanlarını daha da artırır. Odur ki, prezidentlərin görüşündə Odessa-Brodı layihəsi ilə bağlı da müvafiq göstərişlər verilib.

Prezidentlərin görüşündə nəqliyyat əlaqələrinin inkişafı, tranzit dəhlizi imkanlarının daha cəlbedici olması kimi məsələlər də müzakirə olundu. Bu da təbii ki, çünki tranzit yük daşınmasında daha sərfəli imkanların mövcudluğu ilk növbədə iqtisadi əlaqələrə təkan verir. Bu baxımdan Azərbaycanın təşəbbüsü ilə yaxın zamanlarda inşası başa çatacaq Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu xətti həm də Ukrayna dövlətinə yeni tranzit imkanları verəcək.

Ukraynada 500 minə yaxın azərbaycanlı yaşayır və əksər vilayətlərində onların diaspor təşkilatları fəaliyyət göstərir. Soydaşlarımız bu ölkənin ictimai-siyasi həyatında fəal iştirak edir, Azərbaycanla dostluğun daha da möhkəmlənməsinə böyük töhfələr verirlər. Azərbaycanda da ukraynalılar yaşayırlar. Ona görə iki ölkə arasında humanitar sahədə əməkdaşlıq üçün də geniş imkanlar var. Odur ki, prezidentlərin görüşündə bu məsələyə də diqqət yetirilib. O cümlədən mədəniyyət, təhsil, turizm əlaqələrinin genişləndirilməsi ilə bağlı ətraflı fikir mübadiləsi aparılıb.

Prezident İlham Əliyev gələcəkdə əlaqələrin Bakıda müəyyən edilmiş istiqamətlər üzrə davam etdiriləcəyini bəyan edib: *“Mən Prezidentlər Şurasının iclasını bütövlükdə çox yüksək qiymətləndirirəm və əminəm ki, gələcəkdə Ukrayna-Azərbaycan əlaqələri bu gün Bakıda müəyyən edilmiş istiqamətlər üzrə davam etdiriləcək. Bir daha qeyd etmək istəyirəm ki, Prezident Poroşenkonun Azərbaycana rəsmi səfəri ikitərəfli əlaqələrimizin indiki mərhələsində çox önəmli, çox ciddi siyasi addımdır. Əminəm ki, bu səfərin gözəl nəticələri gələcəkdə Ukray-*

na və Azərbaycan dövlətlərini, xalqlarını bir-birinə daha yaxın edəcəkdir”.

Azərbaycan çiçəklənən müasir ölkəyə çevrilib

Azərbaycana səfərini yüksək qiymətləndirən və Bakının gözəlliyinə heyranlığını gizlətməyən, xalqımızın böyük və qüdrətli olduğunu bəyan edən Prezident Petro Poroşenko ölkəmizlə beynəlxalq müstəvidə hər kəsin hesablaşdığını bildirib: “Bu gün burada Azərbaycan xalqının böyük oğlu Heydər Əliyevi xatırlamaya bilmərəm. Çünki müasir Azərbaycanın banisi məhz bu şəxs olmuşdur. Onun yorulmaz fəaliyyəti nəticəsində Azərbaycan bu gün bu dərəcədə çiçəklənən müasir ölkəyə çevrilmişdir. O ölkəyə ki, onunla beynəlxalq müstəvidə hər kəs hesablaşır”.

Ukrayna Prezidenti iki ölkə arasında iqtisadi sahədə əməkdaşlığın gözəl perspektivlərinin olduğunu da bildirib. Onun sözlərinə görə, Azərbaycanda An-178 tipli təyyarələrin birgə istehsalının yaradılması çox maraqlı bir layihədir. Çünki bu yeni bazarların kəşfi üçün maraqlı layihə olacaq.

Azərbaycanın BMT Təhlükəsizlik Şurasının qeyri-daimi üzvü olduğu dövrdə Ukraynanı müdafiə etdiyini xatırlayan və Ukraynanın da həmin mövqedən Azərbaycanı müdafiə edəcəyini deyən Petro Poroşenko həmçinin Kiyevin Dağlıq Qarabağın statusu ilə bağlı ölkəmizin mövqeyini dəstəklədiyini bəyan etdi.

Prezident Petro Poroşenkonun rəsmi səfəri göstərdi ki, Azərbaycan-Ukrayna münasibətlərinin inkişaf dinamikasının daha da yüksəldilməsi hər iki tərəfin maraqlarına uyğundur və ona görə müxtəlif sahələr üzrə əməkdaşlıq gələcəkdə daha da genişləndiriləcək. Digər tərəfdən, bu səfər həm də regional və beynəlxalq münasibətlər baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir. İki ölkə arasındakı yüksək siyasi dialoq həm indi, həm də gələcək illərdə əlaqələrin daha da şaxələnməsinə, səmimi tərəfdaşlığa xidmət edəcək.

Rəşad CƏFƏRLİ,
“Azərbaycan”